

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ERSCHEINT JEDEN SONNTAG.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

EGÉSZ ÉVRE . 16.- K | FÉL ÉVRE . 8.- K
 NEGYED ÉVRE . 4.- K

FŐSZERKESZTŐ:

DR. BISCHITZ RÉLA

ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.

TELEFON 108-00.

HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Magyarország közgazdasága 1916-ban.

Katona Béla pénzügyi és közgazdasági évkönyve immár nélkülözhetetlen utmutató mindazok számára, akik az ország gazdasági dolgai iránt érdeklődnek. Évről-évre növekvő terjedelemben és gazdagabb tartalommal jelenik meg Katona Béla könyve, amely az ország közgazdasági viszonyainak utvesztőjében a laikus közönség számára is világos tájékoztatásul szolgál.

Az előttünk fekvő legújabb kötet majd 600 oldalra terjed, ami lehetővé teszi, hogy az események általános és beható bírálata mellett mindazokról az intézkedésekről és a gazdasági élet minden olyan jelenségéről, amely a gyakorlati élet szempontjából jelentőséggel bír, pontos tájékozódás legyen szerezhető. Az évkönyv ezúttal is a már teljesen bevált rendszer alapján ismerteti az egész év történetét. Az általános részben a nemzeti politika legfontosabb kérdéseit és a háborút követő idők nagy földadatait óriási a szerző, megjelölve mindenütt a szempontokat, amelyek figyelembe volnának veendőek.

Az állam általános védőintézkedéseiről szóló fejezet állami beavatkozás célját és eszközeit világítja meg s pontosan beszámol minden egyes központ szervezetéről, feladatköréről és személyi viszonyairól. Ezt követi egy a közlelmezési hivatalról s a közlelmezés rendjével kapcsolatos intézkedésekről találunk részletes utmutatást. Ebben a fejezetben vannak azok az intézkedések is, amelyeket a kormány a mezőgazdasági és ipari termelés védelmére tett s amelyek az erdélyrészi események folytán következtek be. Egyik legfontosabb része e fejezetnek a rokkantkérdés kiemertő tárgyalása.

Gyakorlati szempontból igen nagyjelentőségű a második fejezet, amely az 1916-ban hozott törvényeket és kiadott kormányrendeleteket időrendben és számszerűen sorolja fel. E fejezethez külön betűsoros regiszter is van, amely a keresést lényegesen megkönnyíti.

A nemzetközi vonatkozású ügyekről szóló fejezet ismerteti különösen az entente-blokk, valamint a Középeurópa gondolatával kapcsolatban felmerült érdekképviseleti és sajtó állásfoglalásokat s továbbá úgy az entente, mint pedig a semleges államok gazdasági helyzetét. A következő fejezet az Ausztriával közös érdekű ügyekről szól és itt néhány igen nagyjelentőségű megállapítással találkozunk. Kiemeli a könyv a feltétlen paritás szükségét, Bosznia-Hercegovina és Dalmáciának visszacsatolását s a gazdasági megegyeződésnek a tényleges erőviszonyok alapján való megkötését. E fejezetben össze van gyűjtve a kiegyezésre vonatkozó anyag, illetve az érdekképviseletek e részben nyilvánosságra került határozati javaslatai. Ebbe a tárgykörbe illeszkedik még az ötödik fejezet, amely a külkereskedelmi viszonyokat tár-

gyalja beható részletességgel. Az angol blokád és a fekete listák kérdésének megvilágítása után igen érdekes fejtegetéseket találunk az Egyesült-Államok világgazdasági politikájáról s ellenségeink adatszűrűleg is ismertetett külkereskedelmi forgalmáról. E fejezetbe van foglalva a megszállott területek gazdasági helyzete, továbbá a külkereskedelmi téren is nálunk termelő események ismertetése.

Nagyjelentőségű kérdéseket vet felszínre az állami pénzügyekről szóló hatodik fejezet, amelybe Katona konkrét javaslatokat tesz a háború által megnövelt állami terhek fedezésére. Részletesen közli itt az új adótörvények lényegesebb intézkedéseit, majd pedig a költségvetési felbatalmazás és az állami költségvetés adatait. Pontos adatokat találunk a hadikölcsönökre s az állam egyéb hitelműveleteire nézve. Igen érdekes és minden addigi becsüléstől eltérő Katonának az a megállapítása, hogy a magyar szent korona országainak államadóssága 1916. év végén 22-75 milliárd korona volt.

Az a benyomásunk, hogy egyik legértékesebb része a könyvnek jegybankokról és pénzügyiacról szóló fejezet, amelyben igen áttekinthető és világos fejtegetéseket találunk a pénz lényegéről s a pénz értékének a belső és külső forgalomban való megítéléséről, mindezzel kapcsolatban pedig a jegybankoknak a békeben és háborúban való szerepéről. Részletes kimutatásokat találunk a jegybankkimutatásokról s a deviza-üggyel kapcsolatban tett minden intézkedésről. Figyelemreméltók Katonának azon reformjavaslatai is, amelyeket a jegybank szabadalmának meghosszabbításával kapcsolatban tesz.

Különösen fontos a nyolcadik fejezetbe foglalt pénz- és hitelügyi események részletes ismertetése, ahol a pénzviszonyokkal kapcsolatos minden tünet fel van dolgozva. Nagy teret szentel Katona a Pénzügyi Központ ismertetésének s ezzel kapcsolatban azon lehetőségeknek, amelyek az állami pénzügyek javára a központ helyes felhasználásával alkalmazhatók volnának. Ismerteti a váltótárcák, a visszleszámitolási üzlet és a betétüzlet alakulását s részletesen foglalkozik a jelzálogpiac, továbbá az áru- és értéktőzsdéi események ismertetésével. Nem kevésbé fontos és figyelemreméltó a biztosítási ügyekre vonatkozó fejezet, ahol az összes felforrult jelenségek, események és adatok gondos feldolgozásban találhatók. A biztosítási üzletágak egyenként vannak itt sorra véve, még pedig a vonatkozó statisztikai adatok kapasan.

Ezenkívül fejlődést és fokozott gondosságot látunk az ipari viszonyok feldolgozásában, amely a hatalmas könyvből egymagában több mint 110 oldalt vesz igénybe. Részletesen ismerteti a háborús viszonyoknak az iparra gyakorolt hatását s amire különösen fel akarjuk hívni a figyelmet, a különböző érdekképviseletek előterjesztéseit a demobilizáció, valamint az átmeneti gazdaság kérdésében. Sorra veszi itt Katona az ipar terén felmerült események és intézkedések

részletes ismertetése mellett mindazokat az eseményeket, rendeleteket, árviszonyokat stb., amelyek a bányáipar, a vas, fém, gép, malom, cukor, szesz, sör, textil, építő, fa, bór, papír, üveg és a vegyszeti iparágak egész sorozata terén felmerültek. Ugy itt, mint a többi fejezetekben is részletesen foglalkoztak a felmerült tőkemozgalmakkal s a tőzsdén jegyzett részvények árfolyamainak alakulásával.

Nem kevésbé számot tarthat az érdekelték figyelmére is a belkereskedelemtől szóló fejezet, amelyben a kereskedelmi tevékenység fejlődésének új irányait, a terjeszkedés lehetőségével s az állami beavatkozás jelentőségével foglalkozik. Kiterjeszkedik itt a hitelviszonyok alakulására s adatszerűen közli az előfordult fizetéseképtelenségi és csőd-eseteket s a kereskedelmi oktatás fejlődését. Ugyancsak egyenként tárgyalja — még pedig a negyedévenként előfordult árváltozások alapján kialakult árviszonyok, rendeletek és egyéb intézkedések figyelembevételével — a gabona, liszt, korpá és takarmány, a különféle élelmiszerágazatok meg bor, vágóállat, zsiradék, gép, vas, fém, textiláru, gyapjú és fakereskedelem viszonyait és eseményeit.

A mezőgazdaságról szóló fejezet ugyancsak teljes gondal foglalkoztatja össze a felmerült események minden részletét s nagyon érdekes itt a bevezetésnek a föld problémájára vonatkozó része. Részletesen ismerteti Katona a termésközvetítésre tett összes intézkedéseket, továbbá pedig a cukorrépa, szőlő, kender és lendohány, komló, gyógynövény, kertgazdasági, gyümölcs, méhészet és viasztermelés, valamint az állattenyésztés és erdőgazdaság keretében felmerült eseményeket.

A közlekedésről szóló fejezet a háborúnak a közlekedési viszonyokra gyakorolt hatását világítja meg s ezután a folyamhajózási, tengerhajózási, a vasuti, a posta- és távirtdai viszonyokra vonatkozó eseményeket, rendeleteket s a megállapítható adatokat foglalja össze. Részletes anyagot talál az olvasó ebben a fejezetben a Duna-kérdésre nézve.

A könyv utolsó fejezete a szociális ügyeket tárgyalja s szól arról, hogy a nagyobb állami beavatkozás mellett erőteljesebb társadalmi szervezkedésre van szükség. Azt hisszük, sokat foglalkoznak majd még gazdasági íróink és politikusaink e fejezetnek a középosztály-kérdésre vonatkozó részével. Továbbiakban sorra veszi Katona a közellátás és lakáskérdés ügyet, a nőmunkások térfoglalását, a magán-tisztviselők, munkásszakszervezetek s az ezzel kapcsolatos kérdéseket, majd pedig áttér a hadifoglyok igénybevételével kapcsolatos intézkedésekre. Szól ezután a munkásközvetítésről, az egyes iparágaknak a háború alatt bekövetkezett változásairól, majd pedig a népszaporodás hanyatlásáról s a népesedési politika egyéb fontos kérdéseiről.

Megemlítjük végül, hogy e valósággal nélkülözhetetlennek tekinthető kézikönyv Benkő Gyula cs. és kir. udvari könyvkereskedése kiadásában jelent meg s ára 15 korona.

HAZAI HIREK.

A pénzügyminiszter a hadikölcsönről. Gratz Gusztáv pénzügyminiszter a hatodik hadikölcsön jegyzésének befejezése alkalmából a következő levelet intézte Rákosi Jenőhöz, az Orthon elnökéhez, Márkus Miksához, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnökéhez, Mihályffy Akoshoz, a Pázmány-egyesület elnökéhez, Szávay Gyulához, a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének elnökéhez és Katona Bélához, a Magyar Szakírók Egyesületének elnökéhez:

A hadiszükségletek fedezése céljából kibocsátott hatodik magyar hadikölcsön nyilvános aláírása június 26-án lezárta, örömmel állapíthatom meg, hogy a hadikölcsönnek az ötödik hadikölcsönét is felülmúló eredménye újabb biztos záloga annak, hogy a megpróbáltatások idejét az önértékű becsületesen kiküzdött, megérdemelt munkás béke fogja mihamarább felváltani. E fényes eredmény létrehozásában, mint az eddigi hadikölcsönöknél is, kiváló szerep jutott a

magyar sajtónak, amely nem lankadó lelkesedéssel és kitartással propagálta a hadikölcsönök mind népszerűbbé váló ügyét. A sajtónak köszönhető, hogy ma már a nemzet nagy zöme öntudatos bizalommal helyezi el heverő tőkéjét a hadikölcsönkötvényekbe, nemcsak azért, mert jobban kamatoznak, mint a takarékkötvét, de mert tudja, hogy a hadikölcsönbe fektetett pénzéért az egész ország, maga az állam felel.

A munkában egyképp kivette részét a sajtó minden ágazata. A fővárosi és vidéki napilapok éppen úgy, mint az időszaki sajtó, a szakajtó, valamint a képeslapok. A sajtónak a hadikölcsönrel foglalkozó munkásai, írói készségük teljességét és kimeríthetetlen ötletességüket állították az ügy szolgálatába, tudva, hogy a propaganda eredményes csak akkor lehet, ha minden sajtóorgánium a maga speciális közönségének nyelvén, változatos anyaggal tartja ébren az érdeklődést a jegyzés egész ideje alatt.

Tudjuk jól, hogy ellenségeink katonai felsőbbbségük tudatában első sorban gazdasági téren óhajtának bennünket legyőzni. Amíg erre a legkisebb reményük megvan, addig nem is igen számíthatunk arra, hogy abbahagyják az áldatlan, emberirtó és vagyontpusztító küzdelmet. Kétszeresen fontos tehát, hogy gazdasági erőfeszítésünk állandóan lépést tart vitéz hadseregünk bámulatos ellentálló képességével s ezzel folyton közelebb hozza azt az időt, amikor ellenségeink mértegelve, a meddő háborút, kielégítik a népeknek a józan ész diktálta hajlandóságát.

Örömmel használom fel tehát az alkalmat, hogy a magyar sajtónak e kiváló jelentőségű nemzeti ügy érdekében kifejtett megbecsülhetetlen közreműködésért teljes elismeréssel fejezem ki és kérem, hogy halás köszönetemet a sajtó minden munkásának átadni szíveskedjék.

A Coburg Fülöp herceg-féle banya- és kohóművek r.-t július 25 én tartott közgyűlése elhatározta, hogy magába olvasztja az Első magyar csavargár részvénytársaságot és ebből kifolyólag a jelenlegi 11 és fél millió korona alaptőkét 27.000 drb 200 K n. é. új részvény kibocsátása által 17 millió koronára emelte fel. Az új kibocsátású részvényekből 20.000 darabot az Első magyar csavargár részvényeinek kicserélésére használnak fel, a 7000 darab részvény után befolyó összeget pedig a forgalmi tőke művelésére fordítják.

Új alapítások és tőkeváltozások 1917-ben. A folyó év első felében létesített új alapításokról és véghezvitt tőkeváltozásokról a „Magyar Pénzügy” legutóbbi számában kimutatást tesz közzé. A tőkeomozgalom ez év első felében annyiban különbözik az előző évi tőkeomozgalmaktól, hogy a folyó évben a Pénzügyintézet Központot megalapító rendelet értelmében új pénzügyintézet nem alakult Magyarországon. A tőke figyelme tehát inkább az ipari, kereskedelmi stb. vállalatok alapítása felé fordult, amely ennél fogva sokkal nagyobb az előző év hasonló időszakában alapított vállalatok számánál.

Igen nagy volt az első félévben a tőkeemelések útján részvényekbe fektetett tőke összege is.

Az 1917. év első felében a meglévő pénzügyintézetek közül Budapesten tíz emelte fel alaptőkéjét 59,300.000 koronával, az előző első félévi 22,050.000 koronával szemben és 105 a vidéken 52,213.600 koronával (az előző év hasonló időszakában 9,359.000 korona). Az alaptőkét Budapesten a folyó évben csak egy, tavaly egyetlen pénzügyintézet sem szállította le, míg az 1915. évben egy bank 100.000 K-val szállította le alaptőkéjét. A vidéki pénzügyintézetek közül ellenben 7 (10) szállította le az alaptőkéjét 5,897.000 (3,238.000) K-val. Felszámolás, fuzió stb. útján 1 budapesti és 7 (az előző év első felében 6) vidéki pénzügyintézet szűnt meg.

Új ipari és egyéb (nem pénzügyintézet) részvénytársaság 94 (51) alakult Budapesten összesen 135,456.000 (64,798.600) K alaptőkével és 66 (22) a vidéken 29,187.000 (6,298.000) K alaptőkével. Az ipari és egyéb vállalatok közül Budapesten 72 (26, illetőleg 13) emelte fel alaptőkéjét 129,325.000 K-val (1916-ban ebben az időszakban 33,755.000 K-val) és a vidéken 47 (az előző év első felében 27) vállalat 24,686.400 (29,957.500) K-val. Az alaptőkét az ipari és egyéb (nem pénzügyintézet) vállalatok közül Budapesten 5 vállalat szállította le 1,875.000 K-val, míg az előző év hasonló időszaka-

ban 15 vállalat szállította le 9,164.250 K-val. A vidéken 7 (5) vállalat 1,765.000 K-val (894.900) szállította le az alapítőkét.

Az ipari és egyéb (nem pénzintézeti) részvénytársaságok közül megszűnt ebben a félévben fuzió, felszámolás, csőd stb. folytán Budapesten 11 (12) és a vidéken 14 (11) vállalat.

Afolyó év első felében új részvényekbe fektetett összegek tehát (tőke-leszállítás és megszűnés folytán elveszett tőkék leszámítása nélkül) Budapesten 324,081.000 koronát, a vidéken 106,086.000 K-t, összesen 430,167.000 K-t tettek ki, míg az 1916. év első felében ez az összeg 167,443.100 K-ra, az 1915. év hasonló időszakában pedig 33,340.000 K-ra rugott.

A Magyar Aszfalt részvénytársaság július hó 14-én **Máttekovits Sándor** dr. elnökelete alatt tartotta meg évi rendes közgyűlését. A vállalat mérlege 100.000 koronának az értékcsökkenési tartalékalapba való helyezése után 7242.54 K nyereséggel zárul, amelyet az elmúlt évi 1,162.343.48 K veszteségáthozatal csökkentésére fordítanak.

Rézből, nikkelből és alumíniumból készült tárgyak lefoglalása. A honvédelmi miniszter 13.421/1917. szám alatt rendeletet hozott ki a rézből, rézötvezetekből, nikkelből és alumíniumból készült egyes tárgyaknak, amelyek még eddig hadicélokra igénybe nem vétettek. A rendelet ezeket a tárgyakat részletesen felsorolja. Kimondja a rendelet, hogy a 13.462/1915. számú rendeletben felsorolt iparüzők és kereskedők kötelesek az idézett rendelettel hadicélokra igénybe vett fémtárgyaknak ezt a részét is beszoigátatni, amelyeknek beszoigátására eddig még nem köteleztettek. A rendelet meghatározza, hogy mely ötvözeteket kell érteni a rendeletben említett rézötvezetek alatt és felsorolja az igénybevétel alá nem tartozó ötvözeteket. Felsorolja továbbá azokat az eseteket, amikor az igénybevett tárgyak a Fémközpont vagy megbízottai részére szabadkézből el lehet adni. A rendelet intézkedik az igénybevett tárgyak beszoigátásáról. Kimondja, hogy azokat a tárgyakat, amelyeket a beszoigátására kötelezett nem tudott leszerelni, vagy amelyeket leszerelni nem kellett, az átvételi bizottságnak be kell jelenteni és a beszoigátást gátló körülményeket előadni. Nélkülözhetlenség címén csupán nikkeledények és alumíniumból készült háztartási cikkek menthetők fel a beszoigátási kötelezettség alól. Ezeket a tárgyakat azonban a beszoigátási határidő előtt más anyagokkal kell pótolni. A beszoigátási kötelezettség alól való felmentés dolgában az átvételi bizottság dönt. Az átvételi bizottság intézkedik az olyan tárgyak leszereléséről is, amelyeket birtokosa leszerelni nem tudott.

Oszturai szén Magyarországon. Ausztriából való szénbehozatalunk a háború alatt rendkívül megnövekedett, sokkal nagyobb, mint a háború előtt volt. Így például az oszturai szénvidékről 1916-ban három millió

métermázsával több szén jött az országba, mint 1913-ban, a legutóbbi békeévben. Az idei tavaszra a budapesti malmok is kaptak 100.000 mna. oszturai szenet. Ez a szállítás kapcsolatos a magyar malmokbau felőrő 3000 vaggon román tengerivel, melynek földolgozását csak azzal a feltétellel vállalták a malmok, ha az osztrák bányákból megfelelő mennyiségű szenet kapnak.

Mérlegek. Az *Országos Vaskereskedelmi r.* 1916-ban 442.362 K (1915-ben 45.699 K) bruttó bevételt ért el, amiből a tiszta nyereség 103.953 K, míg az 1915. évi mérleg 804.271 K veszteséggel zárult, amit 3674 K kivételével úgy elimináltak, hogy az eredetileg 1 millió K alapítőkét tavaly lebélyegezték 200.000 K-ra és azután 1.500.000 K-ra felcmenték.

A *Lampen- und Metallwarenfabriken R. Dittmar, Gebrüder Brönn A.-G. (Bécs)* az 1916. üzletévben 1,130.328 K tiszta nyereséget ért el. Az osztalék 12 K = 6% azemben, 10 K-val = 5% a múlt évben.

A hazai higanybányászat fejlődése. Varannó mellett a Mária-bánya nevű higanybánya már évek óta üzemben kívül volt, míg most legutóbb régi tulajdonosaitól a bányát *Finkelstein* József berlini vállalkozó szerezte meg, aki a Beer, Sondheimor u. Co. frankfurti vállalattal együtt a bánya üzemét újból megkezdte, s egyszersmind megindította a Varannó környékén lévő higanyerőtelepek rendszeres föl kutatását is, s egyszersmind szublimátkohó építését is elhatározta.

Német szén Svájcban. Ismeretes, hogy Németország elszolgálattások fejében kötelezte magát, hogy Svájc számára havonta meghatározott mennyiségű szenet fog rendelkezésre bocsátani. Körülbelül háromszázezer métermázsát hónaponta. A nagy szénhiány miatt azonban nehézségek merültek fel a Svájcba szállítandó szén körül is és kénytelenek voltak a németek majdnem felére redukálni a Svájcban eddig engedélyezett mennyiséget. Abban az esetben, ha

utóbbi hónapokban elmaradt északfranciaországi és belga szén szállítványok megérkeznek, ismét fel fogják emelni a svájci szénkontingenst. Ezzel egyidejűleg azt a hírt kapjuk Bernből, hogy a svájci és német kormány között Svájc szénellátása dolgában újabb tárgyalások indultak meg. Németország ugyanis azt az ajánlatot tette Svájcban, hogy nagyobb valutakölesön ellenében hajlandó Svájcban megfelelő mennyiségű szenet szállítani. A közölbli feltételek megvitatására a két kormány delegátusokat küldött ki.

Nyersolajmonopolium Oroszországban? A bakui nyersolajtermelés 1917 első negyedében 93.9 millió pudra rugott (1 pud = 16.38 kg.), az előző évi 98 millió puddal szemben. Az orosz kormánykörökben hír szerint azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a nyersolajmonopoliumot meghonosítják. A terv megvalósítása esetén az Oroszországban lévő összes nyersolajvállalatok állami felbecsülés útján megállapítandó kártalanítás ellenében az orosz állam tulajdonába menének át. Ez az intézkedés sok francia, de különösen tekintélyes angol tőkét érintene.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. — TELEFON: — 68-11, 68-12, 68-13, 68-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösréz huzalok, okonítvezetékek, ♦♦♦♦♦♦♦♦ szerelvények stb. ♦♦♦♦♦♦♦♦

A vas és acél áremelkedése az Egyesült-Államokban. Semleges államokból érkező jelentés szerint a vas- és acélárak Amerikában most ismét jelentékenyen emelkedtek. Northern II. nyersvas, amely április elején 39-50 dollár volt tonnánként, május végéig 43—43 50 dollárig emelkedett. A bessemer-acélnak az ára ugyanezen időben 75 dollárról 80 dollárra emelkedett. A háború alatti áremelkedésről a következő táblázat ad áttekintést

	Nyersvas	Acél
1914 július	15 25	19 —
1915 július	14 75	19 25
1916 január	19 50	30 —
1916 június	20 50	45 —
1916 november	23 50	50 —
1916 december	28 —	60 —
1917 április	41 50	75 —
1917 május	43 50	80 —

Amint tapasztalható, a nyersvas ára 1915 júliustól 1916 decemberig megkétszereződött, míg a bessemer-acél az alapárnak a háromszorosát érte el. 1916 decembertől ez év május haváig további 50%-os áremelkedés észlelhető a nyersvas áralakulásánál, míg az acél ugyanezen idő alatt 33%-kal emelkedett. Ezáltal ismét helyreállt a rendes arány a vas és az acél ára között. A nagy áremelkedés részint az igen drága fuvarozási költségeknek, részint azon körülménynek tulajdonítható, hogy az amerikai vasipar elérte teljesítőképességének a tetőpontját.

DEUTSCHER BERICHT. **INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.**

Motorenfabrik Oberursel A.-G. Der Aufsichtsrat der Gesellschaft beschloss, die Auszahlung einer Dividende von 25 pCt., sowie einer besonderen Vergütung von M 100 in 5 Proz. Kriegsanleihe für jede Stammaktie vorzuschlagen. Bemerkte sei hierzu, dass die Gesellschaft im Vorjahr neben der Dividende von ebenfalls 25 pCt. eine besondere Barauschüttung von 10 pCt. vornahm, sodass sich also in Wirklichkeit die diesmalige Gesamtdividende voll auf Vorjahreshöhe stellt. In der Zwischenzeit hat bekanntlich durch die ausserordentliche Generalversammlung vom Dezember v. J. die Gesellschaft eine Erhöhung ihres Grundkapitals von M 2 1/4 auf 4 1/2 Mill. vorgenommen durch Ausgabe von M 1,125.000 höchstens mit 5 pCt. zu verzinsenden Vorzugsaktien und M 1,125.000 Stammaktien. Letztere waren den alten Aktionäre zu pari angeboten worden; sie nehmen für das abgelaufene Geschäftsjahr an der Dividende bereits voll teil. Die Vorzugsaktien gingen an das Bankhaus Strauss & Co. in Karlsruhe über, ein Bezugsrecht darauf wurde den alten Aktionären nicht eingeräumt.

Gewerkschaft Filok, Mangan- und Eisenstein-Bergwerk zu Limburg-Lahn. Nach dem Bericht für 1916 gingen Förderung und Versand im allgemeinen flott von statten. Mit Rücksicht auf die in den letzten Jahren erzielten guten Erfolge in der Ausrichtung der Gruben und der Erschliessung von Erzlagerstätten hat der Grubenvorstand es für angemessen erachtet, den früheren Stand wiederherzustellen und das in dem Unternehmen angelegte Kapital im Abschluss für 1916 erkennbar zu machen; infolgedessen ist das Kapitalkonto mit M 400.000 und das Grubenkonto mit M 441.949 belastet und hierfür das Kapitalkonto mit zusammen M 841.949 wieder erkannt worden. Die Jahresrechnung ergibt Einnahmen aus verkauftem Erz von M 331.707, andererseits sind nach Deckung der Kosten für den Betrieb und anderer Aufwendungen M 50.000 zur Zahlung von Ausbeute, M 36.037 zu Abschreibungen auf Berggerechtsame, M 37.553 zu Abschreibungen auf Grubenanlage verwendet worden.

Gewerkschaft des Steinkohlenbergwerks Adler in Kupferdreh. In der in Essen unter dem Vorsitz von Bergwerksdirektor Köpe abgehaltenen Gewerkschaftsversammlung, in der 52 Gewerke 560 Kuxe vertraten, wurde der Jahresabschluss einstimmig und ohne Erörterung genehmigt und dem Gruben-

vorstand Entlastung erteilt. Der ausscheidende Vorsitzende des Grubenvorstandes wurde wiedergewählt. Über die Geschäftslage führte der Vorsitzende aus, das Unternehmen habe auch im vergangenen Jahre eine erfreuliche gesunde Fortentwicklung genommen, so dass man die vierteljährliche Ausbeute von 100 M auf 150 M für den Kux habe erhöhen können. Das günstige Ergebnis des vergangenen Jahres sei darauf zurückzuführen, dass es gelungen sei, die Arbeitsleistung auf den Mann und die Schicht von 1,191 auf 1,231t zu steigern. Im neuen Geschäftsjahre habe die Steigerung der Löhne und Betriebszeugpreise weiter angehalten, andererseits seien auch die Kohlenpreise erhöht worden, aber doch nicht so, dass dadurch die Verteuerung der Selbstkosten vollständig zettigemacht werde. Die Gewerkschaft Adler habe in den ersten fünf Monaten des neuen Geschäftsjahres bei unveränderter Förderung und Brikettherstellung einen Überschuss von 536 617 M gegen 401 499 M in der gleichen Zeit des Vorjahres erzielt.

Portland-Cement-Fabrik Karlstadt a. M., vorm. Ludwig Roth A.-G. In der Generalversammlung, in der 1948 Aktien vertreten waren, wurden die Regularien genehmigt, insbesondere die Dividende auf 6 gegen 4 % in den beiden Vorjahren festgesetzt. An Stelle des durch Tod ausgeschiedenen Aufsichtsratsmitglieds Eugen Buderus wurde Direktor Otto Deutsch von der Filiale der Bank für Handel und Industrie in Wiesbaden neu-, die turnusgemäß ausscheidenden Aufsichtsratsmitglieder wieder gewählt. Direktor Kahle teilte mit, dass in Erkenntnis der gestiegenen Rohmaterialpreise und Produktionskosten der Bundesrat eine Zementpreiserhöhung befürwortet habe, deren Durchführung noch vom Reichskanzler abhänge. Der Absatz im laufenden Jahr halte sich im Rahmen desjenigen des Vorjahres, so dass wieder mit einer angemessenen Verzinsung zu rechnen sei. Der Vorsitzende teilte mit, dass demnächst eine ausserordentliche Generalversammlung einberufen werde, die über die **Interessensabgabe an der Portlandzementfabrik Elm A.-G.** beschliessen soll. In welcher Form dies geschehen wird, wurde nicht mitgeteilt. (Die Portlandzementfabrik Elm A.-G. in Elm arbeitet mit einem Aktienkapital von 1 50 Mill. Mk. und wurde 1908 gegründet. An Obligationenschulden sind 1 20 Mill. Mk. vorhanden. Der Dividendensatz stellte sich für 1911 bis 1914 auf 5, zweimal 6 und dann auf 4 pCt., während in den beiden letzten Jahren eine Dividende nicht verteilt wurde.)

Dortmunder A. G. für Gasbeleuchtung. In der ausserordentlichen Hauptversammlung waren durch 70 Aktionäre 547 Aktien mit 203 Stimmen vertreten, von denen 67 auf die Stadt Dortmund entfielen. Es handelte sich um eine Änderung des Gesellschaftsvertrages, soweit dieser die Beteiligung der Stadt Dortmund betrifft, sowie die Teilnahme an der Gasfabrik vom 1. Juli d. J. an zum Schätzerpreis von 4 535 000 M beschlossen. Die Liegenschaften sollten der Gesellschaft verbleiben. Die Stadt hat nachträglich den Wunsch ausgedrückt, das gesamte Vermögen der Gesellschaft zu übernehmen gegen eine Entschädigung von 790 M für die Aktie. Zur Durchführung dieser Massregel war die Satzungsänderung erforderlich, da der Stadt bisher nur ein begrenztes Stimmrecht zustand. Diese Bestimmung wurde dahin abgeändert, dass jeder Aktie ein Stimmrecht gewährt und die sonstigen Beschränkungen gestrichen werden. Diese Änderungen wurden mit 179 gegen 14 Stimmen genehmigt. Vorstand und Aufsichtsrat sprachen sich für die Vorschläge der Stadt aus. Wenn die Stadt um die Gasfabrik übernehme, die Liegenschaften aber von der Gesellschaft verwertet werden sollten, so könnten Jahre vergehen, ehe die Sache zu Ende geführt und die Ausschüttung der Masse erfolgen könne, während die Aktionäre so schnell zu ihrem Gelde kämen. Die Aktionäre kommt auch noch die Dividende für das letzte Geschäftsjahr zugute, die, zumal auch der gesamte Vortrageausgeschüttet werden kann, nach der Versicherung der Verwaltung befriedigend ausfallen wird.